

teljesítmény volt a 43 ország 996 alkotójától beérkezett 3237 ex libris. Egyik olvasónk reflexiója nyomán közöljük, hogy ez arról árulkodik, miszerint világszerte ismét megnőtt az érdeklődés az ex libris-műfaj iránt, ugyanis például Belgiumból 70, Csehországból 20 művész küldött be anyagot. Magyarországról mindössze 9-en, viszont a résztvevő hazai, tehát török grafikusművészek száma 499 fő volt.

Örömmel kaptuk a hírt, hogy Litvániában a Siauliai Humán Egyetem megalakulásának 50. évfordulója alkalmából meghirdetett ex libris pályázaton a ceglédi Nagy László Lázár grafikusművésznünk beküldött műveit a zsűri KÜLÖNDÍJJAL jutalmazta és erről elismerő oklevelet állítottak ki a nevére, amelyet mellékelten be is mutatunk.

FELHÍVÁS

Fery Antal hozzátartozói, barátai és tisztelői emléktáblát kívánnak elhelyezni Fery Antal egykori lakhelyének bejáratánál. Ehhez kérik az anyagi támogatást az emléktábla elhelyezésének szervezői. Az adományokat titkárságunkra kérik eljuttatni 2008. május 1-ig. A pénzküldeményen fel kell tüntetni, hogy az emléktábla céljára.

2008. február 26-án Magyarokanizsán 93 éves korában elhunyt Andruskó Károly grafikusművész. Zentán temették el, előtte a zentai városházán gyászülést tartottak.

LAPSZEMLE

A belga BOOKMERK 24. számának bevezető írása bejelenteti az eddigi szerkesztő távozását. A most 77 éves Luc Van den Briele 30 évvel ezelőtt legfeljebb nyolc évi időtartamra vállalta el ezt a nem könnyű tisztséget. A szolgálatból 28 év lett, mialatt a korábbi Graphia hatvan és a közben Bookmerkre változtatott folyóirat huszonnegy számát szerkesztette. Sokat írt is, számos cikkét idéztük lapunkban. Búcsúzóul azt a tanácsot adta utódjának, hogy mindig hallgasson az olvasó szavára, annak ellenére, hogy ebben a funkciójában a sikert csak kiskanállal eheti. (Az új szerkesztő nevét a későbbi számban közlik majd.)

A továbbiakban alapos, sok képpel kísért elemzése olvasható J. Nozdrin orosz és E. Penkov bolgár művészeknek. A tavaly elhunyt orosz művésztől, Kalasnyikovtól kegyeletes

szavakkal búcsúzott a távozó szerkesztő, megemlítve, hogy a fametszet nagy mesterétől a lap mintegy 50 alkotását közölte.

A szám illusztrációi közül bemutatjuk D. Bekker rézkarcát, mely a négy őselemet (föld, tűz, víz, levegő) jeleníti meg. A

David Bekker (Ukrajna) rézkarca, C3 (2006)

szám mellékleteként megkaptuk az elmúlt négy esztendő (2004-2007) összevont tartalomjegyzékét. Ebből kitűnt, hogy ez idő alatt magyar grafikusok az alábbiak szerint szerepeltek: Müller Árpád és Salamon Árpád 3-3, Andruskó Károly és Menyhárt József 2-2, Fery Antal, Haranghy Jenő, Gáborjáni Szabó Kálmán, László Anna, Szigeti István és Vén Zoltán 1-1 művének közlésével.

Rendkívül érdekes melléklettel érkezett hozzánk Németországból a MITTEILUNGEN DER D.E.G. 2007/3. száma: A tizenkét oldalas füzet tartalmazza a német egyesület 413 tagjának címét, telefonszámát és szinte minden másodiknál az interneten való elérhetőségét. A fenti létszámból 69 fő művész. Harminchárom könyvtár – köztük a British Múzeum – kapja rendszeresen lapjukat. Szellemes újítás a listában, hogy a postai irányítószámok sorrendjében lakóhelyenként közlik a tagok nevét. Így bárki megtudhatja, hogy egy-egy milliós nagyvárosban kik foglalkoznak ex libris-gyűjtéssel.

A német egyesület április 25-én Wurzbachban tartja éves találkozóját. Ezen a részvételi díj 75 euró, tagok számára 10 euróval kevesebb. – Egy cikkük olyan kisgrafikákat ismertet, melyen ceruza ábrázolás szerepel. Ebből mindössze 3 ismeretes, valamennyi Egbert Herfurth alkotása. A képeket kísérő írásból megtudtuk, hogy a ceruzát 1550-ben találták fel. A XVII. században Nürnberg lett a kisipari gyártás központja. Az áttörést 1840 körül a Faber gyár megalapítása jelentette. Ebben ugyanis már gőzgépeket alkalmaztak. 1866-ra az 500 főt foglalkoztató gyár éves termelése 15 millió darabra emelkedett. Később Bajorországban sok ilyen gyár működött, miközben Nürnbergben 1906-ban évente már 400 millió ceruzát gyártottak.

A lap eddig Picasso két ex librisét közölte. Most újabb két képét láttuk.

Az EXLIBRIS NYT 2007/3. száma régi dániai ex libris kiadványokról szólva eredeti színekben közli öt kisgrafika

képét. A négyoldalnyi, szerény kiadvány ezúttal elsőként közöl színes képeket, melyek napjainkban egyre gyakoribbak lesznek kisgrafikai folyóiratokban.

A cseh gyűjtők KNIZNIJ ZNACKA c. folyóiratának 2007/4. számában Veronika Botova cikke arról a kiállításról szól, melyet a prágai Nemzeti Múzeumban rendeztek. A nagyszabású tárlaton az ország neves művészeinek nyomódúcait állították ki. Olyan kiválóságok alkotásai szerepeltek itt, mint Bouda, Svolinsky, Mézl vagy Capek. A lap egy másik cikke arról ad hírt, hogy az olaszok által kiírt Piroska pályázat első díját honfitársuk, Pavel Hlavaty nyerte el. A 30 oldalas, izléses kiállítású lappéldányban mintegy 30 honi művész alkotásának képét is közlik.

A NORDISK EXLIBRIS TIDSSKRIFT 2007/3. számának szerkesztőségi cikke sajnálkozva hozza szóba, hogy bár több fiatal dán művész felfedezte magának az ex librist, nem kapnak ilyen megbízást. A cikk a gyűjtők csökkenő számának, valamint a megmaradók magas életkorának tulajdonítja ezt a pangást és az Internet igénybevételével reméli a helyzet jobbulását.

Egy dán gyűjtő különös gyűjteményéről írt cikket Klaus Rödel. Hintalovat ábrázoló könyvjegyeket készített magának neves német és orosz művészekkel Helga Larsen. A 15 darabos sorozatot a szerző nemcsak méltatja, hanem eredeti színeiben be is mutatja.

Noé bárkája korábban közölt kisgrafikai ábrázolásainak kiegészítéseként három további ilyen alkotás színes képét közli a lap. Közülük egyet bemutatunk.

Noé Bârkája. Konstantin Kolinovich rézkarca, C3

A Svájcban kiadott SELCEXPRESS 70. számának legfontosabb cikke a 800 évvel ezelőtt született Thüringiai Szent Erzsébetéről szól, akit Magyarországi névvel is emlegetnek. Az írás elmondja róla, hogy Sárospatakon született, II. Endre magyar király lánya volt és manapság az egyik legnagyobb német szentként tisztelik. Élettörténetét részletesen megírták és az őt ábrázoló kisgrafikákból ötöt közölnek is.

A drog világról szóló cikk a szerek felfedezésének történetét tekintti át. Elsőként néhány ilyen témájú ex libris képét is közlik.

Négyszáz évvel ezelőtt született a neves grafikus Václav Hollar és most lett 90 esztendő a cseh grafikusok társasága,

Paul Boesch (Fribourg), fametszet, X2

mely az ő nevét viseli. Milan Humplik cikke e nagymúltú egyesület eseménydús történetét vázolja fel. Végül egy írásuk a zsidó könyvjegyek Luxemburgban rendezett kiállításáról szól. Az olvasó ebből megtudhatta, hogy az ex libris neve héberül MISIFRI és jelentése szó szerint: „könyveimből”.

A MITTEILUNGEN DER Ö.E.G. 2007/3 számában a lap a 25 évvel ezelőtti számát idézi fel írásában egy olvasójuk. Szó esik ebben az 1982-ben Oxfordban megrendezett kongresszusról, melyen 22 országból 200 fő vett részt. A lap akkoriban 6-10 oldal terjedelemben jelent meg. Négy oldalra terjed a jóval vastagabb mostani számnak a lapszemléje, melyben 15 külföldi exlibris lap tartalmi ismertetése szerepel. Ez is csak „válogatás” a sajtóból és lapunkról nem ejtenek szót. Így a lappéldánynak mindössze az a magyar vonatkozása, hogy abban Vén Zoltán egy halas lapja „Zsoltan Ven” név alatt szerepel.

Szlovén barátaink OBVESTILA c. lapjának 174. száma egyesületük mozgalmas programtervét tartalmazza. R. Pavlovec szakmai előadását követően még januárban meglátogatták az ország dohánymúzeumát, az állami levéltárat, a restaurátor-központot és Ljubljana barokk templomát.

A japán THE NIPPON EXLIBRIS ASSOCIATION NEWSLETTER 141. számának első cikkét német gyűjtő írta, aki 30 évig élt Japánban. Az ex libris mellett ott ismerte meg azt a gyönyörű levelű és alakú fát, melynek Gingko biloba a botanikai neve, magyarul: Páfrányfenyő. Sikerült néhány ilyen motívumú könyvjegy megszerzése után egy német művésszel a maga nevére is készítettett ex librist. Hogy olvasóinkat a mostani árákról tájékoztassuk, megemlíjtük, hogy az 50 darab kisgrafika, melynek technikáját nem említi a cikk, 1500 euróba került.

Egy másik cikküket japán szerző írta és azt a kérdést válaszolja meg, hogy Kínában mikor készült az első ex libris? Az egykor amerikai baptisták által alapított sanghaji egyetem könyvtárában talált rá a szerző Guan Zu-shang könyvjegyére, melyet tulajdonosa az 1910-es években készíttethetett. A gyűjtő az Egyesült Államokban szerezte mérnöki diplomáját és a Kul-

turális Forradalom idején követett el öngyilkosságot. Másik, ugyanekkor készült könyvjegye Peking Nemzeti Könyvtára őrzi.

A Pekingben rendezendő kongresszus előzetes híreként megtudtuk, hogy két kiállítást terveznek ez alkalomra. Az egyik Kína exlibris-kincseit, a másik világhírű mesterek ilyen alkotásait fogja bemutatni.

A finn EXLIBRIS ABOENSIS 60. számának címlapját 15 neves család eredeti színeikben nyomott ex librise díszíti. – Dicsérendő, hogy az egyik oldalon egy sor meg nem határozott könyvjegyet reprodukálnak. Egyben kéri az olvasókat a lap meghatározására. Ez a lapszám ismét „roskadozik” a kedves és szorgalmas Leila Lehtiranta írásaitól. Három cikket is közöl finn művészekről. A legbővebben foglalkozik Simo Hannula munkásságával, melyből tőle lapunkban is kaptunk ízelítőt.

A NORDISK EXLIBRIS TIDSSKRIFT 2007/4. számának első cikke méltatja Luc Van den Briele urat. A 77 éves korában a Graphia és utódlapja a Bookmerk főszerkesztőségéről lemondó belga tudós 28 éven át látta el ezt a feladatot. A róla készült három fénykép és néhány ex librise teszi emlékezetessé az olvasók számára a könyvjegy világának rokonszenves egyéniségét.

Az éremgyűjteménye révén híressé vált német Wolfgang Wissing írása arról szól, hogyan jutott el a medáliák gyűjtésétől a könyvjegyekig. Figyelemre méltó cikkének az a megállapítása, hogy honfitársai közül szívesebben őrzi meg a volt NDK művészeinek lapjait. Szerinte ugyanis az utóbbiak megalapozottabb tudást szereztek, mint az egykor két részre osztott ország nyugati részének alkotói.

Luc Van den Briele érdemeit méltatja a dán EXLIBRIS NYT 2007/4. száma is. Közleményüket azért érdemes megjegyezni, mert ebben közlik annak a mintegy 15 holland nyelvű kiadványnak a címét, melyeket a színházi szerzőként is elismert író az ex librisről megjelentetett.

A L'EXLIBRIS FRANÇAIS 244-245. száma „világrekordot” ért el illusztrációinak számával. A mintegy 60 oldal terjedelmű, kettős számban ugyanis közel 300 könyvjegy képe szerepel egy vagy több színben kinyomtatva.

A lap első cikke olyan ex libriseket ismertet, melyeken nincs képes ábrázolás, csupán betűk, monogramok utalnak a tulajdonosra. Az ábrázolt mintegy 80 könyvjegy mindegyike eredeti színében látható.

Egy további cikkük Grygoryan, örmény grafikus munkásságáról szól, huszonhat, részben színes könyvjegyének bemutatásával is. – Az elmúlt évtizedek legsikerültebb karácsonyi üdvözlőteiről szóló cikküket 30 illusztráció kíséri. Köztük látható Nagy Árpád, Fery Antal és Drahos István egy-egy fametszete is.

Lapszemlénkben nemcsak 15 ország exlibris-lapjának tartalmát ismertetik, hanem kicsinyítve megjelentetik a folyóirat címlapjának fényképét is. Lapunk három múlt évi számáról esik itt szó, a 3. szám képével együtt.

Megrendítő hírt olvastunk a lap utolsó oldalán: Germaine Meyer-Noirel asszony, a francia egyesület tiszteletbeli elnöke elhunyt. A gyász-istentiszteletet 2008. január 9-én Toulane templomában tartották. Az elhunyt, Nancy városának levéltárosa, egykor vendége volt a budapesti kisgrafikai kongresszus-

nak. Ekkor kedvelte meg a magyar művészeket, akik tevékenységét állandóan figyelemmel kísérte, írásaiban megemlítette. A francia testvérrelapunkban közölt számtalan cikke megőrzi majd rokonszenves egyéniségének emlékét.

A Stockholmban megjelenő EXLIBRISCIRKULÄRET 2007/4. száma ismét több magyar vonatkozású cikket közöl a hazánkban gyakran és szívesen látott Leila Lehtiranta újságíró-nő tollából. Az első cikk – címe szerint – olyan magyar művészről szól, aki gyakran jeleníti meg művein lakóhelyének tájait. Az írás a Pécsen élő Takács Dezsőről szól, akinek négy magasnyomású ex librise közlése mellett ismerteti pályafutását, megemlítve jelentős számú külföldi kiállítását is.

Leila következő cikke a templomábrázolásokat veszi számba, öt skandináviai tájképes könyvjegy bemutatásával. További cikkben pedig Ewald Okas munkásságát méltatja.

Újabb magyar vonatkozású írásában Harmath Gábor kerétszámológépet mutatja be. Az ex libris ügyének fáradhatatlanul tevékenykedő budapesti gyűjtő nemrég lett tagja a KBK-nak, de máris jelentős gyűjteményt mondhat magáénak. Ebből hat lap képét közli, a gyűjtő portréja mellett.

Ötödik, finn vonatkozású cikke után a „Kőbe véssett könyvjegy a Varjúvárról” című írása az író Budapesten tett látogatásának egy élményéről szól. Kerékgyártó László kispesti kiállításakor járt a kerületben férjével együtt, miközben megtekintették a Wekerle-telepet is. Nagyon tetszett nekik a Főtér, rajta Kós Károly szobra, Péterfi László alkotása. Az meg különösen megnyerte tetszésüket, hogy az emlékmű mellett, a pázsitba ágyazva, Kós műveinek kőbe véssett képei láthatók, köztük ex libris és az irodalmi hírességű Varjúvárá, az alkotó sztánai otthonáé.

EGYESÜLETI HÍREK

Egyesületünk életében a 2007-es esztendő különösebb változásokat nem hozott. Mint előző számunkban beszámoltunk róla, az intézőbizottság néhány intézkedése közül kiemelendő a 2009 évre való felkészülés: április 29-én lesz 50 éves az egyesületünk. Ezen alkalomra pályázat kiírásával, kiállítás rendezésével, valamilyen méltó kiadvány megjelentetésével, esetleg országos találkozó megszervezésével kívánunk készülni. A nevezetes esemény megünneplésére tagjaink aktív közreműködésére is számítunk. Szeretnénk pályázati pénzeket, esetleg szponzorokat is szerezni az ünnepekre, ebben is számítunk tagjaink közreműködésére.

A 2007-es év egyik eredménye volt, hogy működési költség hozzájárulás címén a Nemzeti Civil Alapprogramtól 100.000

